

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M. K.**, bývajúceho v Ž., zastúpený JUDr. F. B., advokátom so sídlom v Ž., proti žalovanému **P.**, so sídlom v N., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného **A.- S., a.s.**, so sídlom v B, týka sa regionálneho riaditeľstva Z., **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 23 C 334/2004, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. októbra 2010 sp. zn. 8 Co 59/2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 26. októbra 2010 sp. zn. 8 Co 59/2010 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobu (upravenú v priebehu konania) Okresný súd Žilina rozsudkom z 23. novembra 2009 č.k. 23 C 334/2004-92 zamietol, ktorou sa žalobca voči žalovanému a vedľajšiemu účastníkovi na jeho strane strane domáhal uloženia povinnosti zaplatiť mu rentu od 1.10.2000 do 31.7.2009 spolu v sume 15.964,10 Eur a do budúcnosti od 1.8.2009 mesačne po 102,03 Eur s valorizáciou vždy do 22. dňa bežného mesiaca. Žalovanému a vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznal. Svoj nárok si uplatňoval na skutkovom základe, že Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 922/86 schválil medzi účastníkmi zmier, kde sa J. v N.

zaviazal uhradiť žalobcovi sumu 34 132 Kčs z titulu náhrady škody z titulu choroby z povolania a od 1.9.1989 plniť naďalej do budúcnosti 711 Kčs mesačne. Vedľajší účastník na seba zobral tento záväzok na základe uzatvorenej poisťovnej zmluvy. Po dovŕšení dôchodkového veku žalobcu, t.j. 65 rokov však vedľajší účastník prestal rentu žalobcovi vyplácať z dôvodov uvedených v § 195 ods. 5 Zákonníka práce. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalovaný nemá vecnú pasívnu legitímáciu v predmetnej veci, nakoľko uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 36 Cb – 24 K 299/97 bol na jeho majetok od 28.10.1997 vyhlásený konkurz podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní. Žalovaný pred podaním návrhu na začatie konania na súd (dňa 19.11.2004) vstúpil do konkurzného konania, preto ako účastník všetkých hmotnoprávných vzťahov, v ktorých úpadca vystupoval a vo všetkých sporoch bol v čase začatia konania a je oprávnený vystupovať len správca konkurznej podstaty. Nedostatok vecnej pasívnej legitímácie súd zistil aj u vedľajšieho účastníka, keď podľa § 51e ods. 1 zákona č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni (účinnej od 1.1.1995 do 1.1.2004) výkon poistenia zodpovednosti za škodu od 1.4.2002 prešiel zo Slovenskej poisťovne, a.s. na Sociálnu poisťovňu. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline rozsudkom z 26. októbra 2010 sp. zn. 8 Co 59/2010 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O. s. p.). Žalovanému a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaného náhradu trov dovolacieho konania nepriznal. Proti svojmu rozsudku zároveň pripustil dovolanie. Odvolací súd mal za to, že prvostupňový súd správne v konaní zisťoval nedostatok pasívnej legitímácie na strane žalovaného. Na jeho majetok bol od 28.10.1997 vyhlásený konkurz a tým nastali účinky prechodu práv a povinností nakladať s majetkom konkurznej podstaty úpadcu na správcu konkurznej podstaty, ktorého však žalobca v návrhu na začatie konania za účastníka neoznačil. Rovnako sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorý zistil nedostatok pasívnej legitímácie aj na strane vedľajšieho účastníka, nakoľko od 1.4.2002 výkon poistenia zodpovednosti za škodu prešiel zo S. na Sociálnu poisťovňu. Neprihliadol na námietku žalobcu, že v čase vyhlásenia konkurzu na žalovaného mu bola naďalej vyplácaná (na základe súdneho zmieru) renta z titulu choroby z povolania a preto nemal dôvod prihlásiť si svoju pohľadávku do konkurzného prieskumného konania s odôvodnením, že uvedená skutočnosť

nezakladá nesprávnosť rozhodnutia z hľadiska nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného. Proti svojmu rozsudku pripustil dovolanie (§ 238 ods. 3 O. s. p.), pričom otázku zásadného právneho významu vymedzil tak, „či ak pasívnu konkurznú podstatu tvoria pracovné nároky dlžníka, môže tieto nároky uplatniť mimo konkurzného konania priamo proti úpadcovi a v tomto prípade oprávnenia vykonávať práva a povinnosti neprechádzajú na správcu konkurznej podstaty“. Otázku pripustil s ohľadom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Cdo 231/2008 v tomto konaní, nakoľko ten vo svojom procesnom uznesení konal so žalovaným už v čase, keď na jeho majetok bol vyhlásený konkurz.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal žalobca dovolanie podľa § 238 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). Dovolanie odôvodnil § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Namietal nesprávne právne posúdenie vecnej pasívnej legitímácie žalovaného a vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, nakoľko mal právoplatné rozhodnutie o schválení zmiery a nemal dôvod si uplatňovať náhradu škody v konkurznom konaní. Poukázal na to, že aj po dosiahnutí dôchodkového veku má nárok na vyplácanie renty, ktoré zdôvodnil rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 So 5/2006 z 13.12.2006. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu žiadal zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný ani vedľajší účastník na strane žalovaného sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, v ktorom odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania (§ 238 ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu treba zrušiť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal

procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Napokon v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Dovolanie je v danej veci prípustné podľa § 238 ods. 3 O.s.p., t.j. preto, že ho pripustil (vo svojom potvrdzujúcom rozsudku) odvolací súd, ktorý zároveň vymedzil (v dôvodoch rozhodnutia) otázku, zásadného právneho významu.

Rozhodnutie zásadného právneho významu ako pojem nie je definovaný pozitívnym právom. Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky približuje jeho podstatu tým, že uvádza, že rozhodnutie odvolacieho súdu má zásadný význam z hľadiska svojho všeobecného dopadu na právne pomery iných (podobných) sporov, ale aj tým, že dotknuté právne posúdenie veci je významné pre vec samu. Zásadný význam právnej otázky, v ktorej odvolací súd pripustil dovolanie nemôže existovať mimo právneho rámca podstatného pre rozhodnutie v konkrétnej veci. Ak odvolací súd pripustí dovolanie pre právnu otázku, ktorá nemá význam pre riešenie samotného prípadu, dovolacie konanie zamerané na právne posúdenie tejto otázky by bolo iba abstraktnou úvahou súdu o právnom probléme nesúvisiacim s prejednávanou vecou.

Nevyhnutnou podmienkou na to, aby dovolací súd preskúmal dovolateľom napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, je taká kvalita jeho rozhodnutia, ktorá spĺňa požiadavku preskúmateľnosti, presvedčivosti a zrozumiteľnosti súdnych rozhodnutí. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia musí preto právnu otázku, pre ktorú pripustil dovolanie, sám vyriešiť. Musí sa vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi okolnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukázaním na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré zaujal.

Rovnako potrebné je presné a určité nastolenie otázky zásadného právneho významu, z dôvodu, že vyslovenie prípustnosti dovolania má konkrétny negatívny procesný dopad tak na dovolateľa (ktorý by v prípade založenia prípustnosti dovolania v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. mal mať nad všetky pochybnosti jasný spôsob riešenia právnej otázky, pre ktorú je oprávnený odvolací rozsudok napadnúť dovolaním), ako aj na účastníka na opačnej procesnej strane (ktorý len v prípade jasne vymedzenej dovolacej otázky môže v dovolacom konaní namietat', že dovolateľ v prípade prekročil rozsah prípustnej dovolacej otázky) a napokon aj pre dovolací súd, ktorý musí mať jasne vymedzený rozsah dovolacieho prieskumu. Pokiaľ totiž táto otázka nie je nezrozumiteľná, nie sú dostatočne jasne určené medze dovolacieho prieskumu a dovolací súd v dôsledku toho nemá možnosť posúdiť, či dovolateľom namietané nesprávnosti právneho posúdenia odvolacím súdom sa týkajú tej právnej otázky, so zreteľom na ktorú bolo dovolanie prípustné, ak uvedená náležitosť dovolacej otázky nie je splnená, je rozhodnutie odvolacieho súdu nepreskúmateľné, čo treba považovať za inú vadu konania, ku ktorej musí dovolací súd prihliadať v zmysle § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. z úradnej moci. V súvislosti s tým treba uviesť, že úvahy dovolacieho súdu o podstate dovolacej otázky, ktorá má byť vyriešená v dovolacom konaní, nemôžu byť založené na dohadoch alebo predpokladoch o tom, čo mal odvolací súd na mysli pri pripúšťaní dovolania. Dovolací súd je viazaný tým, ako odvolací súd vymedzil právnu otázku, na jej formulácii nemôže nič meniť, ani výkladom jej dať iný obsah než v skutočnosti má. Procesná možnosť odvolacieho súdu založiť prípustnosť dovolania nesmie viesť k prenášaní ťažiska rozhodovania odvolacieho súdu na dovolací súd.

Dovolací súd pripustil v danej veci riešenie dovolacej otázky a to „či ak pasívnu

konkurznú podstatu tvoria pracovné nároky dlžníka, môže tieto nároky uplatniť mimo konkurzného konania priamo proti úpadcovi a v tomto prípade oprávnenia vykonávať práva a povinnosti neprechádzajú na správcu konkurznej podstaty.“ Odvolací súd pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie s poukazom na skutočnosť, že Najvyšší súd slovenskej republiky v tejto právnej veci pod sp. zn. 3 Cdo 231/2008 konal so žalovaným Poľnohospodárske družstvo Nededza, so sídlom v Nededzi, IČO 00 210 722 už v čase, keď na majetok takto označeného žalovaného bol vyhlásený konkurz. Takéto vymedzenie dôvodov pripustenia dovolania nie je v súlade s vyššie uvedenými zásadami.

V nadväznosti na vyššie uvedený výklad dovolacieho súdu k § 238 ods. 3 O.s.p. a k spôsobu vymedzenia dovolacej otázky dovolací súd dospel k záveru, že dôvody a súčasne aj spôsob, akým odvolací súd vymedzil právnu otázku, pre ktorú pripustil dovolanie, trpí tzv. inou vadou konania v zmysle § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. Keďže zákon dáva oprávnenie odvolaciemu súdu pripustiť dovolanie proti svojmu rozsudku len výnimočne a za predpokladu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, odvolací súd musí v odôvodnení svojho rozhodnutia jasne uviesť, že vyslovil prípustnosť dovolania pre zásadný právny význam ním riešenej konkrétnej právnej otázky, resp. konkrétnych právnych otázok. Ako už uviedol Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 28. februára 2001 sp. zn. 2 Cdo 114/2000 (viď R 6/2004) v súlade so zásadou preskúmateľnosti, presvedčivosti a zrozumiteľnosti súdnych rozhodnutí musí odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia právnu otázku, pre ktorú pripustil dovolanie, sám vyriešiť, musí vysvetliť, z akých dôvodov, z viacerých v konaní vyslovených právnych názorov, považoval za správny ten, z ktorého pri posúdení veci vychádzal. Ak tak neurobí, je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné, čo treba považovať za inú vadu konania, ku ktorej musí dovolací súd prihliadať v zmysle § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. z úradnej moci.

Vymedzenie dôvodov pripustenia dovolania v tejto veci odvolacím súdom (viď uvedené vyššie), nie je v súlade s vyššie uvedenými zásadami; nie je totiž riadne, jasne a zrozumiteľne odôvodnené. V súvislosti s tým dovolací súd uvádza, že na naplnenie požiadavky zásadného právneho významu je potrebné aj to, aby dovolacia otázka nevybočovala z rámca podstatného pre rozhodnutie v konkrétnej veci, teda aby právne posúdenie dovolacej otázky nebolo len

teoretickou úvahou súdu nemajúcou žiadny vplyv na konečné rozhodnutie. Odvolací súd sa v celkom rozsahu stotožnil s právnym posúdením veci súdom prvého stupňa, teda aj so skutočnosťou, pre ktorú pripustil dovolanie. Existencia rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (uznesenia zo 16.apríla 2009 sp. zn. 3 Cdo 239/2008), z ktorého je zrejmé že súd so žalovaným konal už v čase keď bol v úpadku, nemá z hľadiska posúdenia otázky zásadného právneho významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.) príslušnú relevanciu. Najvyšší súd sa v ňom zaoberal výlučne otázkou procesného charakteru; riešil len otázku právnej subjektivity žalovaného (jeho spôsobilosť byť účastníkom konania) a nezaoberal sa otázkou jeho vecnej pasívnej legitímácie v spore.

So zreteľom na to nemožno dospieť k jednoznačnému záveru, čo odvolací súd pripustenou dovolacou otázkou sledoval. Oprávnenie vysloviť prípustnosť dovolania nemá odvolací súd kedykoľvek s využitím neobmedzenej voľnej úvahy; jeho voľnú úvahu totiž zákon prísne vymedzuje rámcom zásadnosti rozhodnutia po právnej stránke, a to vždy v konkrétnej veci, v ktorej sa sám dôsledne nastolenou otázkou zaoberal.

Odvolací súd tým, ako vyslovil prípustnosť dovolania proti svojmu rozsudku, znemožnil preskúmanie vecnej správnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia z akéhokoľvek hľadiska, najmä však z hľadiska právnej otázky, ktorú mal na mysli pri rozhodnutí o prípustnosti dovolania. Navyše, otázka vymedzená odvolacím súdom je aj vnútorne rozporná, keď odvolací súd sa v nej zmieňuje o „ pracovných nárokoch dlžníka“ ..., keď nárok má zásadne veriteľ a nie dlžník (tento má dlh).

Okrem toho, dovolacia otázka svedčí aj o tom, že odvolací súd sa nevysporiadal so skutočnosťou, že na majetok odporcu bol vyhlásený konkurz (uznesením Krajského súdu v Banskej bystrici spis. zn. 36 Cb- 24 K 299/97 a na túto skutočnosť neprihliadol ani v rámci posúdenia procesného postupu a náležitostí (napríklad označenie účastníka konania vyplývajúce z ustanovenia § 14 ods. 1 písm. c) zákona č. 328/1991 Zb. v znení neskorších predpisov). So zreteľom na nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia , neprichádzalo preto v dovolacom konaní do úvahy žiadne iné rozhodnutie, len zrušenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie

veci tomuto súdu na ďalšie konanie.

Z dôvodov uvedených vyššie Najvyšší súdu Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Žiline zrušil podľa § 243b ods. 1, 4 O.s.p. a vec vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. júla 2011

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta